

Sisältö

Esipuhe	7
1 Tutustumista Finaleen	9
1.1 Windows- ja Macintosh-versioiden erot	9
1.2 Finalen käynnistäminen	9
1.3 Työkaluihin perustuva käyttölogiikka	10
1.4 Valikot	10
1.5 Painikkeet	11
1.5.1 Työkalujen painikepalkit	12
1.5.2 Valikkojen painikepalkit	13
1.6 Näppäinkomennot	13
1.7 Työkalut	15
1.7.1 Perustyökalut	15
1.7.2 Edistyneemmät työkalut	17
1.8 Hups!	18
1.9 Finalen ohjeet	19
2 Aloittaminen	21
2.1 Partituurin luonti	21
2.1.1 Partituurin luontivelho, ensimmäinen vaihe	22
2.1.2 Toinen vaihe: instrumentit	23
2.1.3 Kolmas vaihe: tahti- ja sävellaji	24
2.1.4 Neljäs eli viimeinen vaihe	24
2.2 Näkymään liittyviä asetuksia	25
2.2.1 Näyttötilat	26
2.2.2 Zoomaus	26
2.2.3 Transponoivat soittimet	27
2.3 Suunnistaminen	27
2.3.1 Paperin liikuttaminen	27
2.3.2 Siirtyminen tahtiin/sivulle	27
2.4 Tallentaminen	28
3 Ennen nuotteja	31
3.1 Sävellajityökalu (Key Signature Tool)	31
3.2 Sävellajin vaikutusalue	32
3.3 Tahtilajityökalu (Time Signature Tool)	33
3.3.1 Kohotahti	34

3.3.2	Kohotahti ja tahtinumerot	35
3.4	Nuottiavaintyökalu (Clef Tool)	36
3.4.1	Nuottiavain kokonaisille tahdeille	36
3.4.2	Nuottiavain tahdin keskelle	37
3.4.3	Nuottiavainten ominaisuudet	37
3.5	Hallintapiste	38
3.6	Finalen mittayksiköt	39
3.7	Lisää tahteja	40
4	Nuottien kirjoittaminen	41
4.1	Nuotinkirjoitustyökalu (Simple Entry Tool)	41
4.1.1	Simple Entry -työkalut	41
4.1.2	Tauot	43
4.1.3	Muutamia vinkkejä	44
4.1.4	Simple-valikko	44
4.1.5	Nuottien valitseminen	44
4.1.6	Nuotinkirjoitustyökalun muokkaustoiminnot	45
4.2	Pikakirjoitustyökalu (Speedy Entry Tool)	46
4.2.1	MIDI-koskettimiston käyttö	47
4.2.2	Muunnosävelet ja enharmonia	47
4.2.3	Jos kirjoitat enemmän nuotteja kuin tahtiin mahtuu	48
4.2.4	Liikkuminen pikakirjoitustyökalulla	49
4.2.5	Näppäimistöllä kirjoittaminen	49
4.2.6	Pikakirjoitustyökalun muokkaustoiminnot	50
4.3	Sidos- eli yhdyskaaret	53
4.3.1	Sidoskaaret nuotinkirjoitustyökalulla (Simple Entry)	53
4.3.2	Sidoskaaret pikakirjoitustyökalulla (Speedy Entry)	53
4.4	Äänitystyökalu (Hyperscribe Tool)	54
4.4.1	Äänityksen asetukset	54
4.4.2	Kvantisointiasetukset	56
4.4.3	Äänittäminen	57
4.5	Triolit ym. poikkeukselliset jaot	58
4.5.1	Triolit nuotinkirjoitustyökalulla (Simple Entry)	58
4.5.2	Triolit pikakirjoitustyökalulla (Speedy Entry)	59
4.5.3	Triolit äänitystyökalulla (HyperScribe)	59
4.5.4	Triolityökalu (Tuplet Tool)	59
4.6	Polyrytmiikka ja tasot (Layers)	60
4.7	Kuunteleminen	61
4.7.1	Pikakuuntelu	61
4.7.2	Musiikin toistopainikkeet (Playback Controls)	62
4.7.3	Kuuntelun asetukset	62
5	Muokkausta	65
5.1	Muokkaustyökalu (Mass Edit Tool)	65
5.1.1	Tahtien valitseminen	65
5.1.2	Kopioi ja siirrä	66
5.1.3	Tiedon poistaminen	68

5.1.4	Nuottien transponointi	71
5.1.5	Tasojen siirtäminen	72
5.1.6	Muita muokkaustyökalun toimintoja	73
5.2	Tahtityökalu (Measure Tool)	73
5.2.1	Tahtiviivat ja tahtien ominaisuudet	73
5.2.2	Monen tahdin tauot	75
5.3	Plug-in -laajennukset	75
6	Merkkejä joka lähtöön	77
6.1	Viivatyökalu (Smart Shape Tool)	77
6.1.1	Viivan piirtäminen viivatyökalulla	78
6.1.2	Fraseeraus- ja legatokaaret	79
6.1.3	Crescendot ja diminuendot	80
6.1.4	Muut viivat	81
6.1.5	Lisää viivoja (Custom Line Tool)	81
6.2	Artikulaatiomerkkityökalu (Articulation Tool)	82
6.3	Esitysmerkkityökalu (Expression Tool)	84
6.3.1	Esitysmerkin lisääminen partituuriin	84
6.3.2	Viivastolista	85
6.3.3	Oman merkin luominen ja muokkaaminen	87
6.3.4	Esitysmerkin kehys	89
6.4	Metronomimerkintä	90
6.5	Kertausmerkkityökalu (Repeat Tool)	90
6.5.1	Kertaukset ilman maaleja	91
6.5.2	Kertaukset maalien kanssa	91
6.5.3	Huomautuksia maaleista	92
6.5.4	Muut kertausmerkit	93
6.6	Sointumerkkityökalu (Chord Tool)	94
6.6.1	Kitaran otetaulukot	96
6.6.2	Sointumerkkien sijainti	96
6.7	Sanoitustyökalu (Lyrics Tool)	97
6.8	Tekstityökalu (Text Tool)	99
6.8.1	Tekstiobjektin muokkaaminen	99
6.8.2	Automaattiset tekstit	100
6.8.3	Tekstin sijainti	101
6.8.4	Sivunumerot	103
7	Nuotin ulkoasu	105
7.1	Valintatyökalu (Selection Tool)	105
7.2	Viivastotyökalu (Staff Tool)	106
7.2.1	Viivastojen lisääminen ja poistaminen	106
7.2.2	Viivastojen asetukset	106
7.2.3	Viivastoryhmät	108
7.2.4	Viivastojen sijainti	109
7.3	Nuottien ja tahtien sijoittelu	110
7.3.1	Nuottien välistyksen korjaaminen	110
7.3.2	Tahtien lukitseminen	111

7.4	Kokotyökalu (Resize Tool)	112
7.5	Ulkoasutyökalu (Page Layout Tool)	113
7.5.1	Ulkoasun palauttaminen oletusasetuksiin	113
7.5.2	Arkin koon muuttaminen	114
7.5.3	Sivun marginaalit	115
7.5.4	Viivastojen optimointi	116
7.5.5	Systeemien sijoittelu sivulle	117
7.5.6	Systeemien sijoittelu käsin	118
8	Jälkikäsittelyä	121
8.1	Tulostaminen	121
8.2	Transponointi toiseen sävellajiin	121
8.3	Stemmojen luonti	122
8.4	Nuottien vieminen toisiin ohjelmiin	125
A	Harjoitustehtävä	129
B	Sanojen selityksiä	137
C	Notaatioenglantia	139
	Englanti – suomi	139
	Suomi – englanti	140